

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

30 Marts. 1889

Lov om Lærlingeforholdet.

(Indenrigsministeriet) Nr. 39.

Vi Christian den Niende, osv., G. v.: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke stadfæstet følgende: Lov:

§ 1.

Enhver Læremester - hvorved i denne Lov forstaas enhver Haandværker, Fabrikant, Handlende eller anden Næringsdrivende, der antager Nogen til Oplæring i sit Fag, - skal, forsaavidt hans Bedrift hører til bunden Næring, naar Lærlingen er under 18 Aar, sørge for, at der oprettes skriftlig Lærlingekontrakt, og at den af Øvrigheden paa det Sted, hvor han boer, (i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne Magistraten, paa Landet Politimesteren) forsynes med Paategning om, at den er affattet i Overensstemmelse med nærværende Lovs Forskrifter. Efterkommes disse Bestemmelser ikke, har Kontrakten ingen Gyldighed.

Øvrigheden skal efter Indenrigsministerens Foranstaltning være forsynet med Blanketter til Lærlingekontrakter, der udleveres uden Betaling.

§ 2.

Uberettiget til at antage Lærlinge er:

- 1) den Næringsdrivende, der ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, medmindre han har erholdt æresoprejsning;
- 2) den, i hvis Bedrift eller Forretning der 3 Gange er forefaldet Standsninger (jfr. § 14 Nr. 2), som have givet Anledning til Ophævelse af Lærlingekontrakter;
- 3) den, der 3 Gange i Løbet af 5 Aar har gjort sig skyldig i saadanne Brud paa Lærlingekontrakter, at disses Ophævelse er bleven en Følge deraf.

§ 3.

Læretidens Varighed bestemmes i Kontrakten. Den maa i intet Tilfælde overstige 5 Aar, Prøvetiden efter § 5 derunder indbefattet. Kontrakten er derhos ikke verbindende for Lærlingen længere end, indtil han har opnaaet en Alder af 20 Aar. Saafernt han da ikke vil fortsætte Lærlingeforholdet hele det ved Kontrakten bestemte Tidsrum, er Læremesteren heller ikke længere bunden ved Kontrakten.

§ 4.

Det skal ved Kontrakten nøiagtig bestemmes, hvorvidt den, der antager en Lærling, skal i Læretiden forsyne denne med Husly, Føde, Klæder, Vask og anden Fornødenhed, eller i Stedet herfor give for hans Arbeide et Vederlag i Penge, og i saa Fald, hvorledes dette skal udbetales. Kontrakten skal tillige indeholde en Bestemmelse om, hvorvidt Mesteren skal betale den i § 10 omhandlede Undervisning i en handels- eller teknisk Skole, og bestride Udgifterne ved Aflæggelse af Svendeprøve, hvor Adgang dertil haves.

§ 5.

De tre første Maaneder af Læretiden anses som en gjensidig Prøvetid, i hvilken saavel Mesteren som Lærlingen, hvis han i Løbet af denne Tid har naaet 18 Aars Alderen, og ellers hans Forældre eller Værge uden Angivelse af nogen Grund kunne forlange Kontrakten hævet. I saa Fald er ingen af Parterne berettiget til Erstatning hos den anden, medmindre udtrykkelig Bestemmelse derom er indført i Kontrakten.

§ 6.

Lærlingen skal vise sin Læremester Troskab, Lydighed og Ærbødighed; han skal være Mesteren til Medhjælp ved dennes Arbeide, saavidt som hans Arbejdskraft og Færdighed tilstede.

§ 7.

Arbejdstiden for Lærlinge under 18 Aar, der ere anbragte hos Næringsdrivende, hvis Bedrift falder ind under Lov om Børns og unge Menneskers Arbeide i Fabriker af 23de Mai 1873, bestemmes efter Reglerne i samme Lovs §§ 2 og 3, jfr. § 7 Stykke 2.

For Haandværkerlærlinge under 18 Aar, der ikke falde ind under fornævnte Lov, maa Arbejdstiden ikke overstige 12 Timer daglig, heri beregnet 2 Timer til Hvile- og Spisetid.

Der maa i Reglen ikke paalægges Haandværker- og Handelslærlinge noget Arbeide i Tiden mellem Kl. 9 Aften og 5 Morgen. Fra denne Bestemmelse kan Indenrigsministeren tilstaa Undtagelser, naar Lærlinges tilbørlige Uddannelse i visse Fag gjør det nødvendigt.

§ 8.

Paa Folkekirkens Søn- og Helligdage maa ingen Lærling i Reglen anvendes til noget Arbeide i Mesterens Tjeneste ud over Kl. 9 Formiddag.

§ 9.

Læremesteren skal i Læretiden vaage over Lærlingens Opførsel og sædelige Forhold og, saavidt det staar til ham, værne Lærlingen mod umoralsk Paavirkning. Han maa ikke anvende Lærlingen til Arbeider, der ere skadelige for hans Sundhed eller ikke staa i Forhold til hans Kræfter, ligesom han ordentligvis ikke maa anvende ham til andet Arbeide end det, der henhører til Faget.

Kvindelige Lærlinge ere ikke Hustugt undergivne. Mandlige Lærlinge ere Hustugt undergivne indtil det fyldte 18 Aar.

§ 10.

Læretiden skal anvendes saaledes, at Lærlingen efterhaanden lærer det Fag, hvori han er antagen til at oplæres, saa fuldstændig som muligt, og skal det søges bragt dertil, at han ved Udløbet af Læretiden kan aflægge Svendeprøve, hvor Adgang haves til Aflæggelsen af en saadan. I de Fag hvor der til Svendeprøven er knyttet en theoretisk Prøve i Tegning, Udregning o. L., skal Læremesteren give Lærlingen den fornødne Tid til i en af de paa Stedet værende handels- eller tekniske Skoler at erholde den til Udførelsen af en saadan Prøve fornødne Undervisning samt have Tilsyn med, at Lærlingen benytter denne Undervisning paa en forsvarlig Maade. Saafremt Lærlingen, naar Læretiden er udløben, ikke aflægger Svendeprøve, har Mesteren at meddele ham et Lærebrev, indeholdende en Bevidnelse af, hvortil han har staaet i Lære, og hvorvidt han har opnaaet Dygtighed i sit Fag. - Har Mesteren ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærlingens Uddannelse, og dette er Grunden til, at Lærlingen ikke ved Læretidens Udløb er istand til at aflægge Svendeprøve eller kan erhverve Lærebrev med Attest om Duelighed, er Mesteren pligtig til at give Lærlingen Erstatning efter Voldgiftens Skjøn (jfr. § 18). - Har Mesteren i Lærebrevet givet en vitterlig urigtig Bevidnelse, ifalder han herfor Straf efter almindelig borgerlig Straffelovs § 155.

§ 11

Naar en Lærling, som boer hos Læremesteren, bliver syg, er Mesteren pligtig til at besørge og koste Pleien og Helbredelsen, indtil Læretiden ifølge den indgaaede Kontrakt er udløben eller denne af anden lovlig Grund ophører, dog ikke udover et Tidsrum af 6 Maaneder, hvorhos han, hvis Sygdommen erklæres uhelbredelig, eller noget betydeligt vedvarende Onde er tilføjet Lærlingen, skal være berettiget til at opsiges Lærlingekontrakten til at ophøre 3 Maaneder efter, at det Lærlingen tilstødte Uheld er konstateret, og fra samme Tid frigjøre sig for Forpligtelsen til at sørge for Lærlingens Pleie og Helbredelse.

Skulde der være sluttet Overenskomst om, at Læreforholdet skal opløses, naar Lærlingen maatte blive hjemsogt af sygdom, eller skulde der under Sygdommen blive indgaaet Overenskomst om at hæve Læreforholdet, frigjøres Mesteren ikke i Forhold til Fattigvæsenet, som Lærlingen maatte falde til Byrde, for de ham foran paalagte Forpligtelser.

Iøvrigt skulle de i Tyendelov af 10de Mai 1854 §§ 31 32, 35 og 36 indeholdte Bestemmelser være anvendelige paa Lærlingen, der har Ophold i Læremesterens Hus, hvorhos Bestemmelsen i Tyendelovens § 31 saavel som den i det Foregaaende givne Forskrift om Mesterens Ret til at opsiges Kontrakten paa Grund af Lærlingens Sygdom ogsaa skal være anvendelig i Tilfælde, hvor Lærlingen ikke har Ophold i Mesterens Hus.

§ 12.

Forinden en indgaaet Lærlingekontrakt lovligen er hævet, maa Lærlingen ikke af nogen Anden tages i Lære eller anvendes som Medhjælp i samme Fag.

§ 13.

Naar en Lærling uberettiget har forladt Læren, kan han ved Politiets Foranstaltning bringes tilbage i denne, saafremt Mesteren inden 14 Dage til Politivrigheden indgiver Begjæring derom.

Tilbageførelsen bliver dog at stille i Bero, naar Lærlingen eller, hvis han er umyndig, hans Forældre eller Værge inden en af Politiet forelagt kort Frist søger Lærlingeforholdet ophævet ved Sagsanlæg eller Voldgift.

§ 14.

Lærlingekontrakten bortfalder:

- 1) naar Mesteren dør;
- 2) naar Mesterens Bedrift eller Forretning ophæves eller paa Grund af Konkurs eller anden Aarsag standses;
- 3) naar Mesteren ved Dom findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling;
- 4) naar Lærlingen uberettiget har forladt Læren, og Mesteren ikke inden 14 Dage gjør Skridt til at kræve ham tilbage eller søge Erstatning.

§ 13.

Kontrakten kan af Mesteren hæves:

- 1) i Tilfælde af Lærlingens Sygdom overensstemmende med Reglen i § 11;
- 2) naar Lærlingen gjør sig skyldig i væsentlige Brud paa de ham ifølge Lærlingeforholdet paahvilende Pligter;
- 3) naar Lærlingen ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling.

§ 16.

Kontrakten kan af Lærlingen eller af Forældre eller Værge paa hans Vegne hæves:

- 1) naar Mesteren gjør sig skyldig i Mishandling af Lærlingen eller i andet væsentligt Brud paa sine Forpligtelser mod ham;
- 2) i Tilfælde af, at Mesteren flytter, nemlig, saafremt Lærlingen har Ophold i Mesterens Hus, naar Mesteren flytter i længere Afstand end en Mil fra den Kommune, hvori han boede eller havde sin Bedrift, da Kontrakten blev indgaaet, og, saafremt Lærlingen ikke har Ophold i Mesterens Hus, naar Flytningen medfører, at Lærlingens daglige Gang til Arbejdsstedet bliver uforholdsmæssig lang;
- 3) naar Mesteren er fraværende fra Forretningen i over 2 Maaneder, uden at denne under hans Fraværelse ledes af en fagmæssig uddannet Mand;
- 4) naar Lærlingen ved Sygdom eller af anden Grund mister den Evne til at opnaa Uddannelse i Faget, hvoraf han ved Kontraktens Indgaaelse var i Besiddelse, eller naar Lærlingens fortsatte Uddannelse i Faget efter Lægens Skjøn medfører Fare for hans Liv eller Helbred;
- 5) naar en kvindelig Lærling bliver gift;
- 6) forsaavidt en kvindelig Lærling er i Huset hos en gift Mester, naar dennes Hustru dør eller hendes Samliv med ham ophører.

§ 17.

Udenfor de i §§ 15 og 16 nævnte Tilfælde kan saavel Mesteren som Lærlingen eller dennes Forældre eller Værge paa hans Vegne hæve Lærlingekontrakten efter at have udredet den derfor fastsatte Erstatning (§ 18).

§ 18.

Twistigheder mellem Mester og Lærling vedrørende denne Lovs §§ 10, 15 Nr. 2 og 16 Nr. 1, 2 og 4 samt § 17 skulle afgjøres ved Voldgift, forsaavidt ikke begge Parter blive enige om en anden Fremgangsmaade. Voldgiften skal afsiges af Stedets Øvrighed som Formand (i Kjøbenhavn et Medlem af Magistraten, i Kjøbstæderne Borgermesteren og paa Landet Politimesteren) samt en af hver af Parterne valgt Mand. Den, som ønsker Voldgift afholdt, skal derom skriftlig eller mundtlig henvende sig til Formanden, som derefter berammer et Voldgiftsmøde og med en Frist af ikke over 8 Dage tilsiger Parterne at lade deres Voldgiftsmand møde ved dette. Endelig Afgjørelse med uigjenkaldelig bindende Virkning for Parterne træffes i Mødet med Stemme flerhed. I Tilfælde af anmeldt gyldig Udeblivelsesgrund for en af Voldgiftsmændene samt naar Formanden finder det nødvendigt for Sagens rigtige Afgjørelse, udsættes Mødet, dog ikke mere end en Gang og ikke ud over 8 Dage. Saafremt en af Voldgiftsmændene udebliver uden saadan Anmeldelse, kan Sagen afgjøres af Formanden og den anden Voldgiftsmand. Ved Voldgiftsavgørelsen kan Kontrakten ophæves, ligesom der kan tilkjendes den skadelidende Part Erstatning.

§ 19.

Den Næringsdrivende, der overtræder Bestemmelserne i §§ 1 - 2 eller 12, straffes med Bøder fra 5 - 200 Kr., der i Kjøbenhavn tilfalde Kommunens Kasse, udenfor Kjøbenhavn de Fattiges Kasse der, hvor Overtrædelsen er begaaet.

Samme Straf ifalder, forsaavidt ingen strengere Straffebestemmelse finder Anvendelse paa Forholdet, den Læremester, der i væsentlig Grad tilsidesætter de ham ifølge §§ 7 - 10 paahvilende Forpligtelser, eller som uberettiget bortviser Lærlingen af Læren, saavel som den Lærling, der i væsentlig Grad tilsidesætter de ham ifølge § 6 paahvilende Forpligtelser - medmindre Læremesteren i Anledning deraf har øvet Hustugt - eller som uberettiget forlader Læren. Er Lærlingen umyndig og Forældre eller Værge ere Skyld i, at han uden Berettigelse har forladt Læren eller undlader at vende tilbage i den, rammer Straffen dem.

§ 20.

Sager angaaende Overtrædelse af Bestemmelserne i §§ 1 - 2 samt § 12 paatales af det Offentlige og behandles som offentlige Politisager. Retssager mellem Mestre og Lærlinge, der reise sig af Lærlingeforholdet, behandles som private Politisager. Den Erstatning, der i en Sag maatte blive at tilkiende den skadelidende Part, kan med Parternes Samtykke fastsattes ved Dommerens Skjøn.

§ 21.

Denne Lovs Bestemmelser med Undtagelse af § 1 - jfr. § 3 Punktum 1, 3 og 4, § 4 samt de dertil sig sluttende Bestemmelser i §§ 20 og 22 - og § 18 finde ogsaa Anvendelse paa Lærlingeforhold indgaaede med Lærlinge over 18 Aar.

§ 22.

De hidtil gjældende Lovbestemmelser angaaende Forholdet mellem Læremestre og Lærlinge blive fremdeles at anvende paa de Overenskomster angaaende dette Forhold, der ere indgaaede, forinden nærværende Lov træder i Kraft; men iøvrigt ophæves de nævnte Lovbestemmelser, forsaavidt de ikke udtrykkelig ere opretholdte ved denne Lov.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.
